

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації

«Традиційні та інноваційні підходи в дизайні виробів з нефриту в Китаї»
здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії

Тан Чжунянь

за спеціальністю 022 Дизайн
(галузь знань 02 Культура і мистецтво).

Кафедра мистецтва та дизайну костюма
Київського національного університету технологій та дизайну

Актуальність теми та її зв'язок із планами науково-дослідних робіт. Актуальність дослідження визначається зростанням інтересу до матеріалів, що поєднують фізичну стабільність і культурну символіку з можливостями сучасних дизайнерських рішень. У цьому контексті нефрит постає як точка перетину традицій та інновацій, ручної майстерності й технологічних процесів, локального змісту та глобальної візуальної мови. Аналіз нефриту як художнього матеріалу й джерела дизайнерських рішень потребує визначення підходів щодо дизайну виробів з нефриту, що враховує його формальні характеристики, стилістичні особливості, композиційні принципи та функціональні можливості. Актуальність теми зумовлена необхідністю вивчення технологій обробки, принципів формотворення, прийомів стилізації та дизайнерських рішень, які відкривають нові можливості для переосмислення нефриту як матеріалу сучасного ювелірного, предметного, декоративно-сувенірного дизайну та дизайну предметів інтер'єру. Дослідження обраної теми вирішує проблему комплексного висвітлення особливостей дизайну виробів з нефриту як об'єкта дизайнерського формотворення у китайській художній традиції й сучасній візуальній культурі.

Зв'язок теми дослідження з планами науково-дослідних робіт. Дисертаційне дослідження виконано відповідно до наукових пріоритетів і програм Київського національного університету технологій та дизайну, зокрема в межах науково-дослідної теми кафедри мистецтва та дизайну костюма «Н/н 7/22 Дизайн і мистецтво у створенні систем життєзабезпечення людини: ергономічні, естетичні, екологічні, етнокультурні аспекти» (2022–2023рр.), кафедри дизайну інтер'єру і меблів «Н/н 42/22 Культурологічні і мистецтвознавчі аспекти в дизайні» (2022–2023рр.), а також у межах ініціативної науково-дослідної теми КНУТД «0122U202029 Методи і засоби розробки об'єктів дизайну з урахуванням соціокультурних, екологічних та ергономічних чинників» (2023–2024рр.).

Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів полягає в обґрунтуванні теми, здійсненні вибору напряму досліджень, в узагальненні отриманих результатів, а також у вирішенні основних художньо-творчих та практичних завдань. Авторіві належать основні ідеї, узагальнення результатів дослідження, висновки. У наукових працях із співавторами здобувачеві належать основні положення, а також постановка завдання, обробка, систематизація та реалізація практичної складової дослідження, формування висновків.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків, рекомендацій, які захищаються. Сформульовані наукові положення, висновки та рекомендації є достовірними, адже обумовлені джерельною базою, що охоплює широкий корпус наукової літератури, праць вузької проєктної спеціалізації, візуальні джерела. Автором виокремлено шість основних підходів до вивчення нефриту: історико-археологічний (вивчення походження та функцій артефактів), мінералогічний (аналіз фізичних і хімічних властивостей матеріалу), семіотичний (розгляд нефриту як культурного символу), технологічний (опис традиційних і сучасних способів обробки), художньо-аналітичний (аналіз форми, стилю й композиції виробів) та музейно-цифровий (систематизація артефактів у цифровому середовищі). У дослідженні застосовано порівняльний аналіз для встановлення відмінностей між традиційними та сучасними способами обробки нефриту, інтерпретативний підхід для виявлення символічного значення нефриту, системно-структурний метод для аналізу нефритових виробів як складних дизайн-об'єктів, типологічний метод для систематизації форм та стилів, емпіричні дослідження (спостереження, аналіз об'єктів) і дизайнерський підхід для оцінки формотворчого потенціалу матеріалу в ювелірному, предметному, сувенірному дизайні та дизайні предметів інтер'єру.

Основні результати дослідження, ступінь їх науково новизни та значущості в сукупності дозволили розв'язати важливе науково-прикладне завдання щодо аналізу використання нефриту у сучасному дизайні з урахуванням його естетичних, технологічних, символічних та культурних аспектів, дослідження традиційних та інноваційних підходів в дизайні виробів з нефриту, еволюції, технік обробки, проєктних практик. Для цього в дисертаційному дослідженні:

уперше:

- здійснено класифікацію виробів з нефриту за їх функцією, стилем та способом використання в сучасному дизайні;
- досліджено художні закономірності трансформації нефриту в сучасному дизайні, зокрема в ювелірних виробах і прикрасах, сувенірних виробах і предметах інтер'єру, з урахуванням змін його символічних функцій і концептуальних інтерпретацій;
- системно проаналізовано дизайнерські підходи до роботи з нефритом у творчості сучасних китайських авторів, зосереджених на вираженні культурної ідентичності та матеріальної традиції, і світових брендів, які використовують нефрит як основу для стилістичних рішень і технологічних експериментів;

удосконалено:

- структуру міждисциплінарного підходу до вивчення природного матеріалу у дизайні, що об'єднує технологічний, семіотичний, формотворчий, культурологічний та сенсорно-тілесний аспекти;
- критерії дизайнерської оцінки нефриту, що дозволяють визначити його роль у зображеннях в системах сучасного дизайну та мистецтва;
- методи аналізу дизайнерських об'єктів у контексті їхнього культурного значення, історичної спадковості та стилістичних змін;

набули подальший розвиток:

- принципи адаптації нефриту до сучасних технологій та новітніх

- дизайнерських концепцій;
- інноваційні підходи до художнього формотворення, що поєднують традиційні нефритові образи з сучасними матеріалами та стилістичними рішеннями.

Практичне значення роботи полягає в узагальненні китайського та світового досвіду проєктних дизайн-практик, що стосуються дизайну виробів з нефриту. Висвітлені у дисертації наукові матеріали можуть бути використані в наукових дослідженнях з історії та теорії мистецтва і дизайну. Отримані результати можуть бути використані дизайнерами для створення авторських рішень у ювелірному, предметному, сувенірному дизайні, в дизайні предметів інтер'єру тощо. Також робота може бути корисною для проєктів у сфері візуального представлення культурної спадщини, зокрема в музеях та на виставках, де презентація і реконструкція виробів з нефриту важлива для візуальної комунікації.

Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора. Основні положення і результати дисертаційного дослідження відображено у 5 наукових роботах, з них 3 статті у наукових фахових виданнях України категорії Б, 2 тези доповідей всеукраїнських і міжнародних конференцій. Наукові публікації відповідають вимогам п. 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44).

Наукові праці, у яких відображені основні наукові результати дисертації:

1. Тан Ч., Пашкевич К. Л. Традиції та новаторство у різьбленні по нефриту в китайській культурі. *Art and design*. 2022. № 3(19). С. 140–148. <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2022.3.11>
2. Тан Ч., Пашкевич К. Л. Дослідження історичного розвитку культури нефриту в Китаї. *Art and design*. 2022. № 4(20). С. 97–107. <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2022.4.9>.
3. Тан Ч., Пашкевич К. Л. Відродження традиційних технік та прийомів у сучасному дизайні нефритових виробів Китаю. *Art and design*. 2023. № 3(23). С. 153–163. <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2023.3.13>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Тан Чжунянь. Історичні факти нефритової культури Китаю. Восьмі Палатонівські читання: збірник матеріалів Міжнародної наукової конференції, м. Київ, 21 листопада 2020 р. Київ: НАОМА, 2021. С. 202.
2. Тан Чжунянь. Нефрит. Розвиток концепції та культури нефриту. Актуальні проблеми сучасного дизайну: збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 27 квітня 2022 року. Київ: КНУТД, 2022. Том 1. С. 58–59. https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/20829/1/APSD_2022_V1_P058-059.pdf

У наукових публікаціях, підготовлених зі співавторами, особистий внесок здобувача полягає у формулюванні та обґрунтуванні теми, мети, завдань, постановці проблематики, характеристиці об'єкта і предмета дослідження, визначенні хронологічних меж, джерельної бази роботи тощо. Також, здобувачем обґрунтовано

напрям і методологію дослідження, визначено послідовність його проведення, систематизовано, оброблено та оформлено результати.

Апробація результатів дослідження. Теоретичні, методичні та практичні положення дисертаційної роботи доповідались на 2 міжнародних та 1 всеукраїнський науково-практичних конференціях, у тому числі: на Міжнародній науковій конференції «Восьмі Платонівські читання», м. Київ, 2020 р.; IV Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми сучасного дизайну», м. Київ, 2022р.; Всеукраїнській науково-практичній конференції «Традиції та новації в дизайні», м. Луцьк, 2023р.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертацію написано науковим стилем мови, робота є структурованою, логічно і послідовно розкритою. Зміст, оформлення рукопису виконано згідно Наказу МОН України від 12.01.2017 р. №40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» та відповідають вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова КМУ від 12 січня 2022 р. № 44).

Загальний висновок:

Вважати, що дисертаційна робота Тан Чжунянь «Традиційні та інноваційні підходи в дизайні виробів з нефриту в Китаї», яка подана на здобуття ступеня доктора філософії, за актуальністю, ступенем новизни, науковим рівнем та практичною цінністю, змістом та оформленням повністю відповідає вимогам п. 5-9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», та відповідає напряму освітньо-наукової програми Київського національного університету технологій та дизайну за спеціальністю 022 «Дизайн».

Рекомендувати дисертаційну роботу Тан Чжунянь на тему «Традиційні та інноваційні підходи в дизайні виробів з нефриту в Китаї», подану на здобуття ступеня доктора філософії до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 022 Дизайн.

Завідувач кафедри
мистецтва та дизайну костюма
д. мист., професор

Чупріна Н.В.

